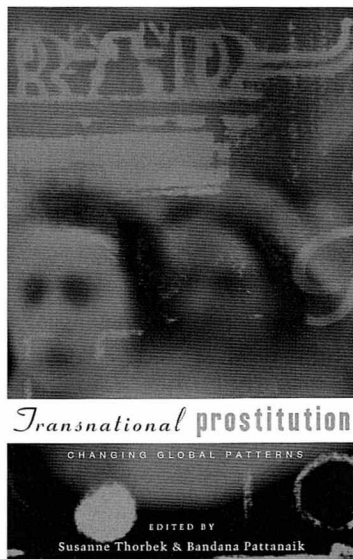


# Sex på kryds og tværs



Af Karen Ellen Spannow

Susanne Thorbek & Bandana Pattanaik (eds.):  
*TRANSNATIONAL PROSTITUTION.*  
*CHANGING PATTERNS IN A GLOBAL CONTEXT.*  
Zed Books. London/New York.  
237 sider.

**T**ransnational prostitution har været heftigt debatteret i Vesten siden 1980'erne. Ikke fordi det først opstod da, men fordi der på det tidspunkt opstod en række politiske partier, der under indtryk af stigende indvandring fra ikke-vestlige lande erklærede deres uforbeholdne kærlighed til det de opfattede som national kultur og rigtige indfødte. Disse partiers banale nationalistiske programmer fokuserede på indvandrere som uønskede forandringsagenter og de indvandrere, der arbejdede i sexindustrien blev desuden pålagt en betydelig del af skylden for at HIV/AIDS blev spredt fra begyndelsen af 1980'erne.

Når transnational prostitution debatteres fremstilles sexarbejderne tit som ofre for afskyelige bagmænd og alfonser. I baggrunden lurer betegnelser som hvid slavehandel med alle de associationer det indebærer. Det er almindeligt kendt, at kvindernes socioøkonomiske baggrund er præget af knaphed og mangel på muligheder, men der er mere medieappel i historier med bagmænd. Offerrollen er også bedre til at fastholde en vis sympati for de prostituerede og appellerer især til de feministiske bevægelser, der ser det transnationale sexarbejde som resultatet af en særlig forargelig type mandschauvinisme. Kun hvis de prostituerede ses som ofre kan de stadig bevare en vis sympati fra deres mere heldige og dydige medsøstre.

Man kan læse sig betydeligt klogere på kompleksiteten i problematikkerne omkring salg af sex på kryds og tværs af nationale grænser i Susanne Thorbeks og Bandana Pattanaiks bog *Transnational Prostitution*. Det går som en rød tråd gennem artiklerne, at man gør kvinderne en bjørnetjeneste ved udelukkende at se dem som ofre, fordi der for de fleste af kvinderne er tale om et informeret valg. Der optræder naturligvis hensynsløse formidlere, der gør deres bedste for at presse flest muligt penge ud af kvinderne, men der er også mange af kvinderne, der – efter at have fået sig etableret – mod betaling hjælper andre kvinder fra deres hjemegn til at komme ind i branchen i det land, hvor de arbejder.

Bag kvindernes valg ligger ofte et ønske om at kunne hjælpe deres børn og øvrige familie og en del af dem det lykkes for er inderst inde stolte af, at deres indsats faktisk hæver familiens standard og øger mulighederne for næste generation. For en betydelig gruppe af de prostituerede, der arbejder langt fra hjemlandet, kan med tilfredshed notere at deres indkomst øger familiens sociale mobilitet i positiv retning. For nogle er det helt øjensynligt prisen værd, og de, der har været genstand for behjertede forsøg på at forhindre deres videre arbejde, fordi det af mange anses som det mest nedværdigende af alt at sælge sin krop, er ikke nødvendigvis spor taknemmelige.

Bogens artikler præsenterer en lang række prostituerede og beskriver resultaterne af forskning blandt grupper, der har gjort salg af seksuelle ydelser på tværs af nationaliteter og landegrænser til deres levebrød. Geografisk bringes vi fra det pragmatiske Holland, hvor skadesreduktionstanken balancerer mellem tolerance og ligegyldighed til det knibske Sverige, hvor national nostalgi efter Sverige som modlandet over alle modellande har medført kriminalisering af prostitutionskunder og andre drastiske indgreb. Vi kommer fra Queensland i Australien, hvor asiatiske prostituerede hovedsagelig betjener emigrerede asiatiske mænd til Canada, hvor prostitution i de senere år er blevet bekæmpet, fordi det betragtes som en integreret del af organiseret kriminalitet. Vi belæres om situationen i Tyskland, hvor prostitution er legaliseret og haster videre til Danmark hvor legalisering stadigvæk debatteres. Vi præsenteres for de

mandlige prostituerede på Barbados og trækkes med helt ud i cyberspace, hvor mandlige prostitutionskunder øser af deres erfaringer med nemme og knap så nemme prostituerede, som de har købt sig adgang til i den store verden.

Derudover præsenteres vi for prostituerede i Thailand, der i særlig grad har været og er et land, der kendes for sin sexturisme og hvor regering, trods stadige bebrejdelser, er vægelsindet, fordi sexturister hvert år lægger omkring 4 mia dollars. Endelig introduceres læseren til myten om utallige marokkanske prostituerede i Spanien, en myte, der er opstået som et middel til at kontrollere de mange marokkanske kvinder, der arbejder som husalfer i det spanske. Der berettes også om hvordan stereotyper, der er knyttet til bestemte etniciteter, har afgørende betydning for, hvordan de prostituerede opfattes af omverdenen og hvordan disse opfattelser udnyttes i markedsføring og salg af sex.

Skæbnen ville, at jeg læste det sidste af bogen, mens jeg var i Luxor i Ægypten. Her blev jeg trods – eller på grund af – min høje alder adskillige gange inviteret på drinks og aftenhygge af unge mænd, hvis snakketøj i hvert fald ikke fejlede noget. Hvordan det står til med det øvrige udstyr var jeg overhovedet ikke fristet til at finde ud af. Faktisk blev jeg meget ubehagelig berørt ved de unge mænds massive antydning af, at jeg skulle være nødsaget til at betale for sex. Det fik mig til at spekulere på, hvordan en åbenlyst voksende mandlig prostitution vil kunne påvirke hele debatten omkring prostitution. For mon der ikke også er mænd, der krænkes over åbenlyst kommercielle tilnærmelser og kan det ikke tænkes, at kvinder i rollen som prostitutionskunder kommer til at undertrykke og udnytte mænd? Det vil i hvert fald spænde ben for de mere feministiske vinkler som prostitution ofte diskuteres og bekæmpes ud fra.

Det der slår en mest ved læsningen af denne bog er, hvordan forskellige syn på værdien og betydningen af sex tørner sammen. For dem hvis materielle vilkår er sølle og fremtidsudsigterne små er salg af sex at sammenligne med et ubenyttet checkhæfte. Man kan vælge at skrive checks ud eller lade være, men sex er i alle tilfælde en mulighed som ofte alterneres med andre beskæftigelser i lavtlønssektoren. Der er heller ikke noget forkert i at gifte sig til pengene. Den romantiske kærlighed kan være fin nok, men den tilfalder først og fremmest dem, hvis liv ikke er underlagt alt for mange af nødvendighedens love.

De fleste af de interviewede sexarbejdere er

meget eksplicitte om det kommercielle i deres forehavende. Deres øjne er fokuseret på bundlinien og selv om de ikke sjældent gifter sig, så er det i overvejende grad for at sikre fortsatte arbejdsmuligheder i det land, hvor de arbejder. De betaler ofte for ægteskabet, og det hænder jævnligt at deres ægtefælle er indforstået med deres fortsatte arbejde i sexindustrien.

Til gengæld kan en del af de mænd, der går ind på internettet for at berette om deres erfaringer med købesex ikke dy sig for at mikse lidt romantik ind mellem de mere platte bemærkninger. Mange synes overbevist om, at de faktisk bliver værdsat af de prostituerede. De af kvindens handlinger, som får deres tanker til at dreje i en mere romantisk retning, ser de ikke umiddelbart som et udtryk for kvindernes professionelle kunnen, men foretrækker at fortolke det som om at de – ofte i kraft af deres kaukasiske fremtoning – reelt bliver særligt værdsat eller ligefrem elsket af de prostituerede. Drømmen om den prostituerede, der vælger sin metier af lyst og nyder hvert et samleje er svær at mane i jorden. De romantiske aspirationer kan også forklare, at kunderne bliver vildt skuffede og vrede over at føle sig narret af de prostituerede. Mange af deres indlæg på nettet vedrører, hvordan man skal undgå at betale overpriser eller blive snydt.

I lyset af den udbredte samfundsbetingede ensomhed kan bogens beskrevne sammenhold mellem de prostituerede næsten se helt hyggeligt ud. De spiller kort (ofte om penge), smukkeserer sig selv og hinanden og småsludrer i ventetiden mellem kunderne. Men den indbyrdes tilknytning er mest båret af den stigmatisering som prostituerede generelt underlægges og af deres ringe sprogkundskaber, som også forhindrer en god kontakt til de indfødte i det land, hvor de arbejder.

Det overordnede budskab i bogen er, at det er forkert udelukkende at se de involverede prostituerede som ofre. Der er i langt det overvejende antal tilfælde tale om at de prostituerede af egen kraft har valgt denne type erhverv men naturligvis fordi deres øvrige muligheder er meget lidt attraktive. De fleste er voksne kvinder med børn, som de gerne vil sikre flere muligheder end de selv har. Derfor vælger de en levevej, som de selv mener de kan få flest penge ud af.

Vi har i tidens løb udliciteret samtlige familiære sysler til markedet og de frivillige organisationer. Børnepleje, ældrepleje, sygepleje, skønhedspleje og personlige samtaler købes og sælges ufortrødent overalt i den vestlige verden. Men vi tøver med at

overlade det seksuelle til de samme kræfter. Man er nødt til at spørge sig selv hvorfor. Er det en rest af patriarkalsk moral, der bliver siddende i trusekanten? Er det forestillingen om den romantiske – og dermed moralsk overlegne – kærlighed, der ikke lader sig jage ud af hjertet? Opfatter vi det seksuelle som mere autentisk og intimt end pasningen af vore nærmeste? Og det helt centrale spørgsmål: er det især den moralske og deraf følgende juridiske fordømmelse, der gør det hårdt at være prostitueret? Hvis det nu var fuldt legalt og acceptabelt ville livet som prostitueret så være mindre traumatiserende?

I hvert fald er det sådan, at mens vi klammer os til drømmen om den loyale tokant, og rynker på næsen af betalt sex, så har markedet sneget sig ind bag om ryggen på os. Ikke mindst den globale ulighed, som vi flittigt bidrager til, gør sit til at forøge udbuddet af kvinder og mænd, der vælger den mest lukrative af flere ubehagelige jobmuligheder. Selv i velfærdssamfund er der stadig nogle, der ser prostitution som den mest fristende af en række knap så gode muligheder. Måske er det på tide at vi ryster drømmene af os og forholder os pragmatisk til det, der sker lige for øjnene af os. For eksempel ved at betragte salg af sex som en profession, der skal omfattes af arbejds- og sikkerhedsregler lige som alt andet risikabelt arbejde. Som det er, overlader vi organisering og kontrol til de mindst lovlidige og mest skyggefule eksistenser. Ved at give opholdstilladelse til kvinder, som kan forsørge sig selv, ville vi også komme ud over de horrible summer, som kvinderne må betale til deres bagmænd. Endelig ville en åbenhed og legalisering af prostitution give mulighed for et fornuftigt lægetilsyn og sociale interventioner.

Sådanne foranstaltninger ville jo heller ikke gøre det sværere for den gruppe, der gerne vil igennem med omskoling af de prostituerede, fordi angsten for at blive frataget muligheden for social mobilitet bliver reduceret. Så der ville såmænd stadig være plads til dem, der ser det som en livsopgave at redde kvinder ud af livet som prostituerede. De ville blot være tvunget til at forlade sig på helt frivillig rekruttering og gad vidst om ikke det ville øge succesraten betydeligt.